

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: Udrag fra Nye digte - 1841

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "Nye digte - 1841", i Heiberg, Johan Ludvig: *Nye digte - 1841*, udg. af Klaus P. Mortensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, cop. 1990, s. 140. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergjl05val-shoot-idm140194650186496/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Nye digte - 1841

forblev sex Uger, inden jeg vendte tilbage til Kiel, og i denne Tid bestandig grublede over det, som endnu var mig dunkelt, traf det sig en Dag, at jeg, siddende paa mit Værelse i »König von England«, med Hegel paa mit Bord og Hegel i mine Tanker, og paa samme Tid lyttende til de skønne Psalmer, som næsten uophørlig lyde fra Petri Kirkes Sangværk, pludselig, paa en Maade, som jeg aldrig før eller siden har oplevet, blev greben af et momentant indre Syn, ligesom et Lynglimt, der med Eet oplyste den hele Region for mig, og vakte i mig den mig hidtil skjulte Central-Tanke.*

Selv om denne omvendeshistorie unægteligt har sine historiske forbilleder hos blandt andet en Paulus og en Augustin, så er der dog det sande ved den storslåede selvscenearrangement, at Hegel og hans superintellektuelle tankesystem faktisk blev det jernkorset, som den højtbegavede, men flyvske Heiberg behøvede for at få hold på sig selv og lægge en retning ind i sin karriere.

Allerede i december 1824 forsøgte han at markere sig selv og sin nyfundne hegelianisme offentligt ved at blande sig i den såkaldte Howitz-fejde om viljens frihed, som netop da optog sindene i København. Men hans skrift *Om den menneskelige Frihed* fik ikke nævneværdig betydning for debatten mellem på den ene side lægen F.G. Howitz og på den anden side filosofen F.C. Sibbern, juristen A.S. Ørsted, teologen J.P. Mynster og kritikeren P. Hjort. Skriftets slet skjulte pointe var den, at Heiberg, som den der suverænt kunne påvise, hvor og hvorfor debattørerne talte forbi hinanden, selv befandt sig et trin højere oppe. I den forstand var den umiddelbare følge af mødet med Hegel ikke så meget filosofisk som mentalhygiejnisk. Heiberg fik tillid til sig selv og sine evner. I den nyomvendtes begejstring for Hegels på en gang logisk fæste og dog dynamiske tankesystem kunne de hidtil adskilte sider af hans væsen finde sammen i en slags samarbejde: den aristokratisk-intellektuelle kammerjunker og den holdningsløse og spottelystne gadedreng. Og skønt det barnlige overlevede i Heibergs grænseløse tillid til den logisk-abstrakte tænkningens muligheder, så var det dog blevet sat ganske effektivt under administration.

* Hvor intet andet er nævnt, henviser romertal til det pågældende bind i Johan Ludvig Heibergs *Prosaiske Skrifter*, 1861, her XI s. 500.